

ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບທຽບກັບບາດ

ໄພວັນ ປຸນນາລີ*, ມິງຄຸນ ວັດທະນາ ແລະ ສິດທິວິກອນ ພັງສະຫວັດ

ພາກວິຊາການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ

ບົດຄັດຫຍໍ້

* **ຕິດຕໍ່ພົວພັນ:** ໄພວັນ ປຸນນາລີ,
ພາກວິຊາການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ,
ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ
ການທ່ອງທ່ຽວ,
ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ
ເບີໂທ: +856 20 2235 0340,
Email: phounnaly@gmail.com

Article Info:

ການສົ່ງບົດຄວາມ: 28 ມິຖຸນາ 2021

ການປັບປຸງ: 29 ກໍລະກົດ 2021

ການຕອບຮັບ: 12 ສິງຫາ 2021

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ມີຈຸດປະສົງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບທຽບກັບບາດ ໂດຍການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸຕິຍະພູມຈາກຖານຂໍ້ມູນທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ທະນາຄານແຫ່ງປະເທດໄທ ແຕ່ໄຕມາດ 1 ປີ 2011 ຫາ ໄຕມາດ 4 ປີ 2020 ຈຳນວນທັງໝົດ 40 ໄຕມາດ ໂດຍທົດສອບປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບທຽບກັບບາດໃນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວຕາມວິທີຂອງ Engle and Grenger ແລະ ການທົດສອບດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ Error Correction Model.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງຄ່າເງິນກີບທຽບກັບບາດ ໃນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ ໄດ້ຮັບອິດທິພົນມາຈາກປັດໄຈທາງເສດຖະກິດ 4 ປັດໄຈຄື: 1) ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ; 2) ອັດຕາການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ; 3) ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບແຂງຄ່າ; 4) ອັດຕາການປ່ຽນແປງປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທ ມາ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບແຂງຄ່າ.

ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງຄ່າເງິນກີບທຽບກັບບາດ ໃນດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນ ໄດ້ຮັບອິດທິພົນມາຈາກປັດໄຈທາງເສດຖະກິດ 4 ປັດໄຈຄື: 1) ອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ; 2) ອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ; 3) ການປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ບາດໃນໄຕມາດຜ່ານມາ 1 ໄຕມາດ ແລະ 4) ອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທ ມາ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບແຂງຄ່າ ໂດຍມີຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 53.10%. ດັ່ງນັ້ນ, ການຮັກສາສະຖຽນລະພາບເງິນກີບ ຂອງລັດຖະບານ ໃນການດຳເນີນນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ເງິນຕາ ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງການປ່ຽນແປງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນ ປະເທດໄທ ໄປພ້ອມກັນ.

ຄຳສຳຄັນ: ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບບາດ, ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດ, Engle and Grenger, Error Correction Model

The Economic Factors Influencing Exchange rate of Lao Kip (LAK) against the Thai Baht (THB)

Phayvanh PHOUNNALLY *, Mongkhoun VATTHANA and Sitthivikone PHENGSAVAT

Department of Finance and Accounting, Faculty of Economic and Tourism, Souphanouvong University
Lao PDR

*** Corresponding author:**

Phayvanh PHOUNNALLY,
President Office,
Souphanouvong University,
Tel: +856 20 2235 0340,
Email: phounnally@gmail.com

Article Info:

Submitted: Jun 28, 2021

Revised: Jul 29, 2021

Accepted: Aug 12, 2021

Abstract

This research aimed to investigate the economic factors that influence exchange rate of LAK against the THB. The researcher used the quarterly data from the database of the Bank of Lao. PDR and Bank of Thailand in the period of 2011-2020 (40 quarters) by testing the economic factors influencing exchange rate of LAK against the THB in long-term period by applying the Engle and Grenger method and short-term through the Error Correction Model.

The results found that the fluctuation in exchange rate of LAK against the THB in long-term was positively influenced by economic factors, which consisted of four factors such as: 1) the minimum loan rate differential, which LAK depreciated against the THB, 2) the change of money supply differential, which LAK depreciated against the BATH, 3) the inter-bank rate differential, which LAK appreciated against the BATH and 4) the change of export differential, which LAK appreciated against the BATH.

The fluctuation in exchange rate of LAK against the THB in short-term was positively influenced by economic factors, which consisted of four factors such as: 1) the change of minimum loan rate differential, which LAK depreciated against the THB, 2) the change of money supply differential, which LAK depreciated against the THB, 3) the exchange rate of LAK against THB in the last quarter, which LAK depreciated against the THB and 4) the change of export differential, which LAK appreciated against the THB and The short-term equilibrium deviates to the long-term equilibrium with a velocity of 53.10%.

Therefore, in implementing the government's fiscal policy and monetary policy, shifting of economic factors in both Lao and Thailand to should be taken into consideration.

Keywords: *Exchange rate of LAK against the THB, Economic factors, Engle and Grenger, Error Correction Model*

1. ພາກສະເໜີ

ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນລະບົບເສດຖະກິດລະຫວ່າງປະເທດເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບໃຊ້ໃນການທຸລະກໍາລະຫວ່າງປະເທດ ທັງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ, ການລົງທຶນລະຫວ່າງປະເທດ, ການເກັບກຳໄລ, ການໃຊ້ຈ່າຍໃນການທ່ອງທ່ຽວ, ການບໍລິການ ແລະ ການບໍລິຈາກ. ປະເທດ ຫຼື ກຸ່ມປະເທດຕ່າງໆໃນໂລກລ້ວນແຕ່

ມີສະກຸນເງິນຂອງຕົນ ເຊິ່ງມີຄ່າເມື່ອປຽບທຽບກັບສະກຸນເງິນອື່ນແຕກຕ່າງກັນໄປ ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງໃຊ້ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນລະຫວ່າງປະເທດ ເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ກຳນົດຄ່າເງິນຂອງປະເທດ ໃນຄະນະອັດຕາແລກປ່ຽນມີປ່ຽນແປງໄປຕາມພາວະເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ຫຼື ກຸ່ມປະເທດທີ່ໃຊ້ສະກຸນເງິນນັ້ນ (Engthong Bauudin, 2019).

ນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດ

ປະເທດ, ໂດຍໄດ້ຫັນຈາກເສດຖະກິດແຜນການມາເປັນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ເຊິ່ງໃນການດຳເນີນກິນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມກົນໄກລາຄາ (ສປປ ລາວ, 1986), ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 13 ກັນຍາ 1995 ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບທາງການໄດ້ຖືກຍົກເລີກປ່ຽນມາໃຊ້ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບລອຍຕົວ ແຕ່ການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນໃນໄລຍະນີ້ ແມ່ນຍັງຕິດພັນກັບສະກຸນເງິນຂອງປະເທດຄູ່ຄ້າຫຼັກຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເງິນບາດ ແລະ ເງິນໂດລາສະຫະລັດ ຍ້ອນວ່າ ເສດຖະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງ, ການເພີ່ງພາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກປະເທດ, ຜົນກະທົບຈາກວິກິດການທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການເງິນໂລກເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບປ່ຽນແປງອ່ອນຄ່າລົງ (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 1995).

ໃນປີ 1996 ອັດຕາແລກປ່ຽນມີອັດຕາ 38.86 ກີບຕໍ່ບາດ ເຊິ່ງອັດຕາແລກປ່ຽນຍັງເໝາະສົມຮ້າຍແຮງ, ແຕ່ປີ 1997 ມີອັດຕາ 47.30 ກີບຕໍ່ບາດ ເຮັດໃຫ້ຄ່າເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງ ເງິນບາດປະມານ 13.04% (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 1997) ເຫດຜົນມາຈາກຄວາມຕ້ອງການເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ເພື່ອຊຳລະຄ່າສິນຄ້າເຂົ້າຂ້ອນຂ້າງສູງ, ສິນຄ້າຂາອອກຊ້ຳພັດຫຼຸດລົງ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກວິກິດການທາງເງິນເຂດອາຊີ, ຈາກວິກິດການເງິນດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເຮັດໃຫ້ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ດຳເນີນນະໂຍບາຍໃນການຕ້ານພາວະເງິນເຟີ້ ໂດຍຈຳໜ່າຍພັນທະບັດຄັງເງິນ ແລະ ພັນທະບັດຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດເພີ່ມອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມເພີ່ມຂຶ້ນ.

ນັບແຕ່ປີ 2000 ສະພາບອັດຕາແລກປ່ຽນນີ້ ຖືວ່າມີຄວາມຄົງທີ່ດີພໍສົມຄວນເມື່ອທຽບທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາອ່ອນຄ່າລົງ 32.5% (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2000) ເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກລັດຖະບານໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ເງິນຕາແບບຮັດກຸມ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດສິນຄ້າ ເພື່ອຊົມໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການສົ່ງອອກ. ນັບແຕ່ປີ 2004 ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ບາດມີ

ແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງ 0.24% ເມື່ອທຽບກັບປີຜ່ານມາ ເນື່ອງມາຈາກຄວາມຕ້ອງການນຳວັດຖຸດິບ ເພື່ອອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບເພີ່ມຂຶ້ນ 43%, ການນຳເຂົ້າກະແສໄຟຟ້າເພີ່ມຂຶ້ນ 23% ແລະ ສິນຄ້າພາກລັດເພື່ອພັດທະນາ ພື້ນຖານໂຄງຮ່າງຂອງລັດຖະບານເພີ່ມຂຶ້ນ 9%, ນອກຈາກນັ້ນ ລາຄານ້ຳມັນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2004).

ໄລຍະປີ 2007 - 2013 ໂດຍລວມແລ້ວສາມາດສືບຕໍ່ຮັກສາສະຖຽນລະພາບໄດ້ດີ ເງິນກີບແຂງຄ່າຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ໂດຍປີ 2007 ອັດຕາແລກປ່ຽນຢູ່ ເດືອນທັນວາ ແມ່ນ 25.00 ກີບຕໍ່ບາດ ເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກການປະຕິບັດນະໂຍບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ມີລັດຄຸ້ມຄອງ, ກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນອ້າງອີງໃນແຕ່ລະວັນ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດຊື້-ຂາຍເງິນຕາໃນຕະຫຼາດຫຼາຍຂຶ້ນ (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2007). ເມື່ອມາຮອດປີ 2013 ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງຄື ເດືອນທັນວາ ແມ່ນ 250.00 ກີບຕໍ່ບາດ ເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກ ທະນາຄານກາງຂອງປະເທດ ໄດ້ປະກາດໃຊ້ມາດຕະການກະຕຸ້ນເສດຖະກິດດ້ວຍການຜ່ອນຄາຍເຊິ່ງປະລິມານ ຫຼື ເອີ້ນງ່າຍໆວ່າມາດຕະການ QE (Quantitative Easing) ເປັນການອັດເມັດເງິນເພື່ອເຂົ້າມາປະຄັບປະຄອງເສດຖະກິດ ໂດຍການພິມເງິນຕາອອກມາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີຫຼັກຄ້າປະກັນ ສິ່ງຜົນໃຫ້ຄ່າເງິນບາດອ່ອນຄ່າລົງ (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2013).

ເລີ່ມຕົ້ນຈາກປີ 2014 ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບບາດມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຄື ໂຕມາດທີ 1 ປີ 2014 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນຢູ່ທີ 249.59 ກີບຕໍ່ບາດ ຈົນມາຮອດໂຕມາດທີ 4 ປີ 2020 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນຢູ່ທີ 329.83 ກີບຕໍ່ບາດ (ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014) ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ສາເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ ແມ່ນມາຈາກຫຼາຍປັດໄຈຄື ພື້ນຖານເສດຖະກິດຂອງປະເທດເຮົາຍັງບໍ່ເຂັ້ມແຂງ, ການເພີ່ງພາການຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດ, ບັນຫາວິກິດການການເງິນຂອງໂລກ.

ນັບແຕ່ປີ 2008 - 2018 ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 10 ປີມານີ້ ປະເທດເຮົາຂາດດຸນການຄ້າ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ 850 ລ້ານ ໂດລາຕໍ່ປີ ເຊິ່ງມູນຄ່າການນຳເຂົ້າສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ປະມານ 3.7 ພັນລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ ໃນນີ້ແຫຼ່ງເງິນຕາທີ່ຮອງຮັບການນຳເຂົ້າ ສະເລ່ຍແລ້ວ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ອີກ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກສັງຄົມ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຢູ່ໃນສັງຄົມລາວເຮົາມີການໃຊ້ຈ່າຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ພາກລັດໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດຝາກທະນາຄານເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້, ຢູ່ໃນລະບົບທະນາຄານເງິນຝາກເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດສູງກວ່າ 50% ຂອງເງິນຝາກທັງໝົດ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ພາກລັດໃຫ້ປະຊາຊົນຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ ເຊິ່ງໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດລະບຸວ່າ ການຊຳລະສະສາງຢູ່ພາຍໃນຕ້ອງເປັນເງິນກີບ ແຕ່ເມື່ອປະຊາຊົນຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ນັ້ນເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດັ່ງທີ່ເປັນຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ປະເທດເຮົາຂາດດຸນການຄ້າ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ 850 ລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ ເຊິ່ງມູນຄ່າການນຳເຂົ້າສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ປະມານ 3.7 ພັນລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ ໃນນີ້ແຫຼ່ງເງິນຕາທີ່ຮອງຮັບການນຳເຂົ້າສະເລ່ຍແລ້ວ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ອີກ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກສັງຄົມ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຢູ່ໃນສັງຄົມລາວເຮົາມີການໃຊ້ຈ່າຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ພາກລັດໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດຝາກທະນາຄານເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້, ຢູ່ໃນລະບົບທະນາຄານເງິນຝາກເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດສູງກວ່າ 50% ຂອງເງິນຝາກທັງໝົດ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າພາກລັດໃຫ້ປະຊາຊົນຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ ເຊິ່ງໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດລະບຸວ່າ ການຊຳລະສະສາງຢູ່ພາຍໃນຕ້ອງເປັນເງິນກີບ ແຕ່ເມື່ອປະຊາຊົນຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດັ່ງທີ່ເປັນຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ໃນຂະນະດຽວກັນຄວາມຕ້ອງການການນຳເຂົ້າສິນຄ້າສະເລ່ຍແລ້ວປະມານ 490 ລ້ານໂດລາຕໍ່

ເດືອນ ໃນນັ້ນນຳເຂົ້າຈາກ ປະເທດໄທ ປະມານ 312 ລ້ານໂດລາຕໍ່ເດືອນ ໃນຂະນະທີ່ລະບົບທະນາຄານສາມາດສະໜອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດເພື່ອຊຳລະສະສາງໄດ້ພຽງແຕ່ 200 ກວ່າລ້ານໂດລາ ແລະ ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງສັງຄົມສະໜອງກັນເອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການນຳເຂົ້າ ປະເພດເຄື່ອງອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກຕ່າງໆລະບົບທະນາຄານສະໜອງໄດ້ພຽງບາງສ່ວນ ທີ່ເຫຼືອແມ່ນສັງຄົມສະໜອງກັນເອງ. ນອກຈາກນັ້ນ ປີ 2019 ສປປ ລາວ ນອກຈາກຈະປະເຊີນກັບໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດແລ້ວຍັງພົບກັບພະຍາດລະບາດໂດຍສະເພາະໂລກລະບາດ COVID-19 ສິ່ງຜົນໃຫ້ການສະໜອງສະບຽງອາຫານບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ ບວກກັບການຜັນຜວນຂອງລາຄານ້ຳມັນໃນຕະຫຼາດໂລກ, ການແຂ່ງຄ່າຂອງເງິນບາດ ສິ່ງຜົນໃຫ້ສິນຄ້ານຳເຂົ້າມີລາຄາສູງຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ຄ່າສະເລ່ຍໃນ 10 ເດືອນປີນີ້ ຢູ່ໃນລະດັບ 2.5% ແລະ ຄາດວ່າຈະມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ອາດຈະບໍ່ເກີນ 3% (ການທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2019).

ຈາກຄວາມຜັນຜວນອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງຄ່າເງິນກີບທີ່ມີອິດທິພົນມາຈາກຕົວປ່ຽນປັດໄຈທາງເສດຖະກິດຕ່າງໆ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດກັບຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນທຸລະກິດລະຫວ່າງປະເທດຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ອິດທິພົນຈາກປັດໄຈກຳນົດຄ່າຂອງເງິນກີບຕໍ່ບາດເພື່ອນຳມາເປັນຂໍ້ມູນໃນການວ່າງແຜນການບໍລິຫານຄວາມສ່ຽງຈາກອັດຕາແລກປ່ຽນ ລວມທັງພາກລັດ ໂດຍສະເພາະທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈຳຕ້ອງຮັບຮູ້ອິດທິພົນຂອງປັດໄຈທີ່ເປັນຕົວກຳນົດຄ່າຂອງເງິນກີບເພື່ອຮັກສາສະຖຽນລະພາບຂອງເງິນ ແລະ ສ້າງຍຸດທະສາດໃນການປ້ອງກັນຜົນກະທົບຈາກການດຳເນີນນະໂຍ ບາຍການເງິນ ແລະ ເງິນຕາ, ການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນລະຫວ່າງປະເທດ. ຈາກເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງເປັນເປັນທີ່ມາ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາທີ່ນຳໄປສູ່ການສຶກສາປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ບາດ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ທະນາ

ຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກຳນົດນະໂຍບາຍເງິນໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເງິນເກີດພາວະເງິນເຟີ້ທີ່ຮ້າຍແຮງ.

ຈຸດປະສົງໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ແມ່ນເພື່ອສຶກສາ ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດຕໍ່ກັບອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງ ເງິນກີບ ກັບ ບາດ ໃນດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະ ຍາວ.

2. ວິທີການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ

2.1 ເຄື່ອງມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາປັດໄຈທາງເສດຖະກິດ ຕໍ່ກັບອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບກັບບາດ ແມ່ນໃຊ້ ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດມີຕິ ໂດຍປະກອບມີຕົວປ່ຽນ ຕາມ ຄື ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນກີບທຽບກັບບາດ ແລະ ຕົວ ປ່ຽນອິດສະຫຼະປະກອບດ້ວຍປະລິມານເງິນໃນຄວາມ ໝາຍແຄບ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (M1), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງ ທະນາຄານ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ, ອັດຕາເງິນ ເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ, ມູນຄ່າ ການສົ່ງອອກສິນຄ້າ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ ໂດຍ ປຽບທຽບມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງໄທມາ ສປປ ລາວ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ ລຸກຄ້າຊື້ນິດີ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ.

2.2 ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ຜູ້ສຶກສາໄດ້ໃຊ້ຂໍ້ມູນໃຊ້ທຸກຢ່າຍະ ພູມ (Secondary data) ເປັນຂໍ້ມູນໂຕມາດ ແຕ່ປີ 2011 ຫາ 2020 ຂອງບົດລາຍງານທາງດ້ານເສດຖະກິດເງິນຕາ ຂອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (BOL) ປະກອບມີ ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ບາດ, ປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍ ແຄບ ຂອງ ສປປ ລາວ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະ ຫວ່າງ ທະນາຄານໃນ ສປປ ລາວ, ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກ ປະຈຳ 3 ເດືອນ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊື້ນິດີຢູ່ລະບົບທະນາ ຄານທຸລະກິດ ໃນ ສປປ ລາວ, ສ່ວນຂໍ້ມູນຈາກທະນາ

ຄານແຫ່ງ ປະເທດໄທ (BOT) ເຊິ່ງປະກອບມີປະລິມານ ເງິນໃນຄວາມໝາຍແຄບຂອງ ປະເທດໄທ, ອັດຕາດອກ ເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງ ທະນາຄານຢູ່ປະເທດ, ອັດຕາເງິນ ເຟີ້ຂອງ ປະເທດໄທ, ມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ, ມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທ ມາ ສປປ ລາວ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳເດືອນ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊື້ນິດີ ຢູ່ລະບົບທະນາ ຄານທຸລະກິດໃນ ປະເທດໄທ.

2.3 ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ການສ້າງແບບຈຳລອງແມ່ນອີງໃສ່ການຄົ້ນຄວ້າ Douglas Pearce (1983), Orathai Phuangpool (2010) ແລະ Engthong Bauudin (2019) ໂດຍມີ ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດມີຕິ ດັ່ງນີ້:

$$\ln EX_t = \beta_0 + \beta_1 \ln M1_t + \beta_2 IBR_t + \beta_3 INF_t + \beta_4 \ln EXP_t + \beta_5 DPR_t + \beta_6 MLR_t + \varepsilon_t$$

ໂດຍ $\ln EX_t$ =ໂລກາລິດຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບ ກັບບາດ

$\ln M1_t$ =ໂລກາລິດປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍ ແຄບ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($\ln M1_t = \ln M1_{Lao} - \ln M1_{thai}$)

IBR_t =ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ ທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($IBR_t = IBR_{Lao} - IBR_{thai}$).

INF_t =ອັດຕາເງິນເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($INF_t = INF_{Lao} - INF_{thai}$).

$\ln EXP_t$ =ໂລກາລິດປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($\ln EXP_t = \ln EXP_{Lao} - \ln EXP_{thai}$)

DPR_t =ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນ ໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($DPR_t = DPR_{Lao} - DPR_{thai}$)

MLR_t =ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊື້ນິດີຂອງ ທະນາຄານທຸລະກິດໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ($MLR_t = MLR_{Lao} - MLR_{thai}$)

2.4 ວິທີການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດຕໍ່ກັບອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບກັບບາດ ເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານ ເຊິ່ງເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານດ້ວຍແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດ ແລະ ປະເມີນດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (ພູເພັດ ກ້ຽວພິລາວົງ, 2016) ໂດຍມີຂັ້ນຕອນວິເຄາະດັ່ງນີ້:

1) ການທົດສອບ Unit root ເພື່ອທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມທີ່ມາສິກສາດ້ວຍວິທີ Augmented Dickey-Fuller.

2) ການທົດສອບ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ (Co-integration) ຕາມວິທີຂອງ Engle and Granger.

3) ການທົດສອບດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ Error Correction Model.

3. ຜົນການສຶກສາ

3.1 ຜົນການທົດສອບ Unit root test

ຈາກຕາຕະລາງ 1 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ Level ພົບວ່າ ໂລກາລິດຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບກັບບາດ (LnEX), ໂລກາລິດປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບ (LnM1), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານໂດຍປຽບທຽບ (IBR), ໂລກາລິດປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບ (LnEXP), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນໂດຍປຽບທຽບ (DPR) ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊື້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດໂດຍປຽບທຽບ (MIR) ມີຄ່າສົມບູນ ADF-Statistic ທີ່ມີຄ່ານ້ອຍກວ່າຄ່າສົມບູນຂອງ MacKinnon Critical Value ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01; 0.05 ແລະ 0.10 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຍອມຮັບສົມມຸດຖານຫຼັກ (H_0) ສະແດງວ່າ ຂໍ້ມູນມີລັກສະນະບໍ່ນຶ່ງ (Non-Stationary) ຢູ່ໃນລະດັບ Level ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05 ຍົກເວັ້ນອັດຕາເງິນເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບ (INF). ເນື່ອງຈາກຕົວປ່ຽນທີ່ລະດັບ Level ມີຂໍ້ມູນ

ເກືອບໝົດທຸກຕົວມີລັກສະນະບໍ່ນຶ່ງ ຈຶ່ງຈຳຕ້ອງແກ້ໄຂດ້ວຍການຫາຜົນຕ່າງອັນດັບທີ 1 (First Difference) ແລະ ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference ມີດັ່ງນີ້:

ຈາກຕາຕະລາງ 2 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference ພົບວ່າ ໂລກາລິດຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບກັບບາດ (LnEX), ໂລກາລິດປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (LnM1), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (IBR), ໂລກາລິດປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (LnEXP), ອັດຕາເງິນເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (INF), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (DPR) ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊື້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດໂດຍປຽບທຽບ ສປປ ລາວ ກັບປະເທດໄທ (MIR) ມີຄ່າສົມບູນ ADF-statistic ທີ່ມີໃຫຍ່ກວ່າຄ່າສົມບູນຂອງ Mackinnon Critical Value ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01; 0.05 ແລະ 0.10 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ (H_0) ສະແດງວ່າ ຂໍ້ມູນມີລັກສະນະນຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບ First Difference ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01; 0.05 ແລະ 0.10. ໂດຍອັດຕາເງິນເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບ (INF) ມີລັກສະນະນຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບ Level, ສ່ວນຕົວປ່ຽນອື່ນໆ ມີລັກສະນະນຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບ First Difference. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຕັດອັດຕາເງິນເຟີ້ໂດຍປຽບທຽບ (INF) ອອກຈາກແບບຈຳລອງ ແລະ ສາມາດນຳຕົວປ່ຽນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການປະເມີນຄ່າໃນແບບຈຳລອງຕໍ່ໄປໄດ້.

3.2 ການທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ

ຈາກຕາຕະລາງ 3 ພົບວ່າ ຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວຕາມວິທີຂອງ Engle and Granger ໂດຍປະເມີນຄ່າ

ການຖືກຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ໄດ້ ຜົນການປະເມີນ ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} \ln EX = & 3.55 - 0.14 \ln EXP + 0.39 \ln M1 \\ & (25.65)^{***} \quad (-6.62)^{***} \quad (6.772)^{***} \\ & + 2.01 \text{MIR} - 3.01 \text{IBR} \\ & (13.64)^{***} \quad (-7.11)^{***} \\ R^2 = & 0.9178 \quad DW = 1.9677 \end{aligned}$$

ໝາຍເຫດ: *** ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

ຈາກສົມຜົນເຫັນວ່າ ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ $R^2=0.9178$ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະສາມາດ ອະທິບາຍອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນກັບ ທຽບບາດ ໄດ້ 91.78% ແລະ Durbin-Watsonx (DW) ທີ່ມີຈຳນວນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 4 ຕົວ, ຈຳນວນຂໍ້ ມູນ 40 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ມີຄ່າ $d_U = 1.518$ ເຊິ່ງຄ່າ $DW=1.9677 > d_U$ ຢູ່ໃນຊ່ວງທີ່ ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ບໍ່ເກີດບັນຫາຄວາມສຳພັນທາງອະນຸ ກົມເວລາ ເຊິ່ງສາມາດອະທິບາຍປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາ ແລກປ່ຽນເງິນກີບຕໍ່ບາດ ໃນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໄດ້ດັ່ງ ຕໍ່ໄປນີ້:

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າ ຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (MIR) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 2.01 ແລະ ມີລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍ ຄວາມວ່າ ຖ້າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະ ນາຄານທຸລະກິດ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າ ລົງ 2.01% ໂດຍປຽບທຽບກັບຄ່າຂອງເງິນບາດໃນໄຕ ມາດປະຈຸບັນ ແລະ ກົງກັນສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງ ທະນາຄານໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະ ເທດໄທ (IBR) ມີຄ່າເທົ່າກັບ -3.01 ແລະ ມີລະດັບ ຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າອັດ ຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນ ຫຼາຍກວ່າປະເທດປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າອັດຕາ

ແລກປ່ຽນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ 3.01% ໂດຍ ປຽບທຽບກັບຄ່າຂອງເງິນບາດໃນໄຕມາດປະຈຸບັນ ແລະ ກົງກັນກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງໂລກາລິດປະລິມານຄວາມ ໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະ ເທດໄທ ($\ln M1$) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.39 ແລະ ມີລະດັບ ຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າປະ ລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍແຄບຂອງ ສປປ ລາວ ($M1$) ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ອັດ ຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ 0.39% ແລະ ກົງກັນສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງໂລກາລິດປະລິມານມູນຄ່າການ ສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດ ໄທ ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທ ມາ ສປປ ລາວ ($\ln EXP$) ມີຄ່າເທົ່າກັບ -0.1435 ແລະ ມີລະດັບຄວາມ ສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າປະລິມານ ການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບທຽບ ກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ 0.1435% ໂດຍປຽບທຽບກັບຄ່າ ຂອງເງິນບາດໃນໄຕມາດປະຈຸບັນ ແລະ ກົງກັນສົມມຸດ ຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຄົງທີ່ມີຄ່າເທົ່າກັບ 3.55 ເຊິ່ງໝາຍ ຄວາມວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບກັບບາດ ອ່ອນຄ່າຢູ່ 3.55% ໂດຍບໍ່ມີປັດໄຈອື່ນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນລະດັບຄວາມ ສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

ສ່ວນອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນ ໂດຍປຽບທຽບບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ ຈຶ່ງໄດ້ ຕັດອອກແບບຈຳລອງ ແລະ ນຳສົມຜົນມາທົດສອບຄວາມ ສຳພັນໄລຍະຍາວດ້ວຍການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຄ່າ Error ແລະ ມີຜົນການທົດສອບ Unit root ມີລັກສະນະ ນັ່ງ ຢູ່ໃນລະດັບ Level ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01. ສະນັ້ນ, ສາມາດອະທິບາຍວ່າ ສົມຜົນດັ່ງກ່າວມີ ຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ.

3.3 ຜົນການວິເຄາະຄວາມສຳພັນດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນ

ຈາກຕາຕະລາງ 4 ພົບວ່າ ຕາມແບບຈຳລອງ Error Correction Modle(ECM) ໂດຍປະເມີນຄ່າການຖົດຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ໄດ້ຜົນການປະເມີນ ດັ່ງນີ້:

$$\Delta \ln EX_t = 0.001 (0.32)^{ns} - 0.08 \Delta \ln EXP_t (-4.62)^{***} + 0.16 \Delta \ln M1_t (3.89)^{***} + 1.22 \Delta \text{MIR}_t (5.01)^{***} + 0.48 \Delta \ln EX_{t-1} (3.87)^{***} - 0.36 \text{ECM}_{t-1} (-4.41)^{***}$$

$R^2=6591$ $DW=2.0651$

ໝາຍເຫດ: *** ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

ຈາກສົມຜົນເຫັນວ່າ ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ $R^2=6591$ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນກົບທຽບບາດໄດ້ 65.91% ແລະ ເມື່ອພິຈາລະນາ ຄ່າຕາຕະລາງ Durbin-Watson (DW) ທີ່ມີຈຳນວນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 5 ຕົວ, ຈຳນວນຂໍ້ມູນ 38 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ມີຄ່າ $d_u=1.584$ ເຊິ່ງຄ່າ $DW=2.065 > d_u$ ຢູ່ໃນຊ່ວງທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີບັນຫາຄວາມສຳພັນທາງອະນຸກົມເວລາ ແລະ ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນໄລຍະສັ້ນ ໃນຮູບແບບ ECM ເຊິ່ງສຳປະສິດຂອງ ECM ມີຄ່າ -0.5310 ໝາຍຄວາມວ່າ ຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 53.10% ເຊິ່ງອະທິບາຍຜົນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ (ΔMIR) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.4846 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງອັດຕາການປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກົບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ 2.0083% ໂດຍປຽບທຽບກັບຄ່າຂອງເງິນບາດໃນໄຕມາດປະຈຸບັນ ແລະ ກົງກັນສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງການປ່ຽນແປງໂລກາລິດປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທມາ ສປປ ລາວ ($\Delta \ln \text{EXP}$) ມີຄ່າເທົ່າກັບ -0.0769 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າການປ່ຽນແປງປະລິມານການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນກົບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ 0.0769% ໂດຍປຽບ ທຽບກັບຄ່າຂອງເງິນບາດໃນໄຕມາດປະຈຸບັນ ແລະ ກົງກັນສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງການປ່ຽນແປງໂລກາລິດປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ($\Delta \ln M1$) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.15827 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າການປ່ຽນແປງປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍແຄບຂອງ ສປປ ລາວ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການແລກປ່ຽນຄ່າກົບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ 0.15827% ແລະ ກົງກັນສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສຳປະສິດຂອງການປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ບາດໃນໄຕມາດຜ່ານມາ 1 ໄຕມາດ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 1.2157 ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າອັດຕາແລກປ່ຽນກົບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າ 1.2157% ໂດຍປຽບທຽບກັບຄ່າຂອງເງິນບາດໃນໄຕມາດປະຈຸບັນ.

4. ວິພາກຜົນ

1) ຈາກການສຶກສາການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ສົ່ງຜົນໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກົບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າ ຢູ່ໃນດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງຫາກອັດຕອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງ ສປປ ລາວ ສູງກວ່າ

ປະເທດໄທ ຈະເຮັດໃຫ້ເງິນກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບງານວິໄຈຂອງ Engthong Bauudin (2019) ທີ່ໄດ້ສຶກສາສຶກສາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງບາດກັບຍວນ. ສະນັ້ນ, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງກຳນົດອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ໃຫ້ເໝາະສົມ ໂດຍກຳນົດຕາມອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງເງິນກູ້ຢືມຂອງລູກຄ້າໃນລະບົບເສດຖະກິດ. ໃນເວລາຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າ (ອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ) ຕ້ອງກຳນົດອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຕໍ່າກວ່າປະເທດໄທ ໂດຍສະເພາະອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນບາດ ເວລານັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ເງິນກີບແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວໄດ້.

2) ຈາກການສຶກສາການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ ໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າ ຢູ່ໃນດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງຫາກອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Phonphat Intaravorrathat (2017) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງເງິນບາດທຽບກັບເງິນໂດລາສະຫະລັດອາເມລິກາ. ສະນັ້ນ, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງກຳນົດອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງໃຫ້ເໝາະສົມໃນແຕ່ລະໄລຍະ ໂດຍກຳນົດຕາມອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານໃນເວລາຄ່າຂອງເງິນກີບອ່ອນຄ່າ (ອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ).

3) ຈາກການສຶກສາອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດໄທ ສິ່ງຜົນຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບອ່ອນຄ່າ ເຊິ່ງຄວາມໝາຍວ່າ ອັດຕາສ່ວນການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບຂອງ ສປປ ລາວ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ປະເທດໄທ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າ

ກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ ຢູ່ໃນດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Phonphat Intaravorra-phat (2017) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງເງິນບາດທຽບກັບເງິນໂດລາສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ຜົນການສຶກສາກົງກັນຂ້າມກັບຄື້ນຄວ້າຂອງ Orathai Phuangpool (2010) ທີ່ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການເຄື່ອນໄຫວອັດຕາແລກປ່ຽນ: ກໍລະນີສຶກສາ ປະເທດໄທ. ສະນັ້ນ, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໃນການຄວບຄຸມປະລິມານເງິນໃນມືຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ມີສະຖຽນລະພາບ ໃຫ້ກຳນົດໄປຕາມອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ, ໃນເວລາເກີດຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າ (ອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ) ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງໃຫ້ປະລິມານເງິນຢູ່ໃນກຳມືຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດລົງກວ່າ ປະເທດໄທ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍເງິນຕາແບບຮັດກຸມ ພ້ອມທັງສະໜອງສິນເຊື້ອໃຫ້ພາກເອກະຊົນຫຼຸດລົງ, ເວລານັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວໄດ້.

4) ຈາກການສຶກສາອັດຕາການປ່ຽນແປງປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປ ປະເທດໄທ ກັບການສົ່ງອອກຂອງ ປະເທດໄທ ມາ ສປປ ລາວ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າ ຢູ່ໃນດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງຫາກມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ໄປປະເທດໄທ ປັບຕົວສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າປະເທດໄທ ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຄວນມີການສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກຢ່າງໜ້ອຍໃຫ້ສົມດຸນກັບມູນຄ່າການນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ກັບ ປະເທດໄທ ເວລານັ້ນຈະເຮັດເງິນກີບຈະແຂ່ງຄ່າໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວໄດ້.

5. ສະຫຼຸບ

ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນກີບຕໍ່ບາດໃນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ ແມ່ນມາຈາກ 4 ປັດໄຈຄື: 1)

ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກຸ້ລູກຄ້າຊື້ນິດຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ, 2) ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກຸ້ລະຫວ່າງທະນາຄານໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ, 3) ອັດຕາການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ, 4) ອັດຕາການປ່ຽນແປງປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ.

ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບທຽບກັບບາດ ໃນດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນ ປະກອບມີ 4 ປັດໄຈຄື: 1) ການປ່ຽນແປງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກຸ້ລູກຄ້າຊື້ນິດຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ; 2) ການປ່ຽນແປງປະລິມານມູນຄ່າການສົ່ງອອກໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດແຂ່ງຄ່າຂຶ້ນ; 3) ການປ່ຽນແປງປະລິມານຄວາມໝາຍແຄບໂດຍປຽບທຽບ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ; 4) ການປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນກັບຕໍ່ບາດໃນໄຕມາດຜ່ານມາ 1 ໄຕມາດ ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຄ່າກີບທຽບກັບບາດອ່ອນຄ່າລົງ ໂດຍມີຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 53.10%.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ພວກເຮົາ ທີມງານນັກຄົ້ນຄວ້າ ຂໍປະຕິບາຍຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດໃດໆທັງນັ້ນ, ກໍລະນີມີການລະເມີດໃນຮູບການໃດກໍຕາມພວກເຮົາມີຄວາມຍິນດີ ຂໍຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

ທະນາຄານແຫ່ງສປປລາວ. (2019). ຄໍາເຫັນຂອງຜູ້ວ່າ

ການ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. [ອອນໄລ໌], 2020.

[ຄົ້ນຫາວັນທີ15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ:

<http://khaodunk.com/?p=5584&fbclid=IwAR0yCCrFnPgYONgkGeqkdZp-vtR-bP-QZuV9E-JtH7IfjZkgdptTiSx7gO4>.

ສຸດາ ປິຕະວັນ ແລະ ພົາພັນ ກັນລະຍານະມິດ. (2009).

ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງ ຄ່າເງິນບາດກັບຄ່າເງິນໂດລາສະຫະລັດ, ຄະນະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລທຳການຄ້າໄທ.

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ. (1986). ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ 5 ປີ ຄັ້ງທີ 2 (ປີ1986 - 1990).

ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. (1995). ບົດລາຍງານເສດຖະກິດ ປີ 1991-1996. [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາວັນທີ15 ມັງກອນ 2021]. ຄົ້ນຫາຈາກ:

https://www.bol.gov.la/fileupload/28-01-2017_1485588507.pdf

ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. (1997). ບົດລາຍງານເສດຖະກິດເງິນຕາລາຍໄຕມາດ ປີ 1997, [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ : <https://www.bol.gov.la/financial-statistics>.

ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. (2021). ບົດລາຍງານເສດຖະກິດເງິນຕາລາຍໄຕມາດ ປີ 2011 - 2020, [ອອນໄລ໌], 2021.[ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2021]. ຄົ້ນຫາຈາກ: <https://www.bol.gov.la/financial-statistics>.

ພູເພັດ ກ້ຽວພິລາລົງ, ບຸນມິ ອິນທະເກສອນ, ຄໍາມະນີກອນ ສີປະເສດ, ມຸນີກ ບຸນຍະລາສີ. (2016). ການນໍາໃຊ້ໂປຣແກຣມ Eviews ສໍາລັບເສດຖາມິຕິ. ຈັດພິມໂດຍ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ: ໜ້າ 124, 142, 318.

ອັກຄະຣະພົງ ອິນທອງ.(2003). ຄູ່ມືການນໍາໃຊ້ Eviews ເພື່ອການວິເຄາະ Unit root, Cointegration

ແລະ ECM, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລຊຽງໃໝ່, ປີ 2003.

utcc.ac.th/bitstream/6626976254/2619/1/226862.pdf.

ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. (2021). ອັດຕາແລກປ່ຽນ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຕະຫຼາດ, [ອອນໄລ] 2021. [ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2021]. ຄົ້ນຫາຈາກ: https://www.bol.gov.la/exchang_rate_all

Phonphat Intaravorrathat. (2017). The factors influencing exchange rate of bath against U.S. Dollar under the managed float exchange rate regime in Thailand. Journal of Southern Technology Vol.10: No.1 2017.

Engthong Bauudin. (2019). Factors determining the Bath-Yuan exchange rate. [Online] 2020. Available from:

American. (2013). Quantitative Easing of American. [Online] 2021. Available from: <http://uncaseal.blogspot.com/2013-02/13022013.html>

Sakunbongkot Jakree. (2001). The impact of exchange rate on Thai industrial Export Prices. Master of Economic. Chulalongkorn University.

Rudiger Dornbusch. (1987). Exchange rate and Prices. The American Economic Review. Page 93-106.

Nitinant Wisaweisuan. (1995). "Exchange rate forecasting: error correction model". Master of thesis faculty of economic, Thammasat University.

Somyos Avakidt. (2016). The influencing of important factors on exchange rate of Thai Baht against the US Dollar, Thai Baht against the Euro and Thai Baht against the Yen. Journal of Business Administration.

Orathai Phuangpool. (2010). Factors influencing exchange rate movements. [Online] 2021. Available from: <https://scholar.->

ຕາຕະລາງ 1 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ Level

Stationary test (Unit Root at Level)						
ຕົວປ່ຽນ	ADF t-statistic	MacKinnon Critical Value			P-Value	ຜົນການທົດສອບ
		1%	5%	10%		
LNEX	0.797359	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.9927	Non-Stationary
LNEXP	1.054252	-3.621023	-2.943427	-2.610263	0.9963	Non-Stationary
LNMI	-2.369952	-3.610453	-2.938987	-2.607932	0.1566	Non-Stationary
IBR	-1.328807	-3.610453	-2.938987	-2.607932	0.6065	Non-Stationary
INF	-3.462693	-3.621023	-2.943427	-2.610263	0.0149	Stationary
DPR	-1.654121	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.4458	Non-Stationary
MLR	-1.703433	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.4215	Non-Stationary

ຕາຕະລາງ 2 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference

Stationary test (Unit Root at First Difference)						
ຕົວປ່ຽນ	ADF t-statistic	MacKinnon Critical Value			P-Value	ຜົນການທົດສອບ
		1%	5%	10%		
LNEX	-3.385142	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.0178	Stationary
LNEXP	-9.821733	-3.621023	-2.943427	-2.610263	0.0000	Stationary
LNMI	-9.208432	-3.621023	-2.943427	-2.610263	0.0000	Stationary
IBR	-6.636379	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.0000	Stationary
INF	-4.600895	-3.632900	-2.948404	-2.612874	0.0008	Stationary
DPR	-3.907609	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.0047	Stationary
MLR	-3.905795	-3.615588	-2.941145	-2.609066	0.0047	Stationary

ຕາຕະລາງ 3 ຜົນການທົດສອບ ຄວາມສໍາພັນໄລຍະຍາວ ຕາມວິທີຂອງ Engle and Grange ຫຼັງຕັດຕົວປ່ຽນ ບໍ່ສົ່ງຜົນອອກຈາກແບບຈຳລອງ ຄືອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 3 ເດືອນ.

Dependent Variable: LNEX				
Method: Least Squares				
Date: 06/06/21 Time: 12:35				
Sample: 2011Q1 2020Q4				
Included observations: 40				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.554829	0.138606	25.64706	0.0000
LNEXP	-0.143494	0.021660	-6.624881	0.0000
LNMI	0.397088	0.058631	6.772630	0.0000
MIR	2.008254	0.147261	13.63733	0.0000
IBR	-3.004645	0.422608	-7.109770	0.0000
R-squared	0.917834	Mean dependent var		2.417513
Adjusted R-squared	0.908444	S.D. dependent var		0.037083
S.E. of regression	0.011221	Akaike info criterion		-6.025629
Sum squared resid	0.004407	Schwarz criterion		-5.814519
Log likelihood	125.5126	Hannan-Quinn criter.		-5.949298
F-statistic	97.74222	Durbin-Watson stat		1.967748
Prob(F-statistic)	0.000000			

ຕາຕະລາງ 4 ຜົນການທົດສອບການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນໃນຮູບແບບ ECM ຫຼັງຕັດຕົວປ່ຽນບໍ່ສົ່ງຜົນອອກແບບຈຳລອງ ຫຼັງການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມສໍາພັນທາງອະນຸກົມເວລາ (Auto Correlation).

Dependent Variable: D(LNEX)				
Method: Least Squares				
Date: 06/06/21 Time: 11:51				
Sample (adjusted): 2011Q3 2020Q4				
Included observations: 38 after adjustments				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(LNEXP)	-0.076944	0.016636	-4.625259	0.0001
D(LNMI)	0.158227	0.040712	3.886525	0.0005
D(MIR)	1.215748	0.242730	5.008648	0.0000
D(LNEX(-1))	0.484584	0.125333	3.866373	0.0005
ECM(-1)	-0.531005	0.120283	-4.414630	0.0001
C	0.001005	0.001000	1.005284	0.3223
R-squared	0.659129	Mean dependent var		0.002435
Adjusted R-squared	0.605868	S.D. dependent var		0.008877
S.E. of regression	0.005573	Akaike info criterion		-7.397849
Sum squared resid	0.000994	Schwarz criterion		-7.139283
Log likelihood	146.5591	Hannan-Quinn criter.		-7.305853
F-statistic	12.37545	Durbin-Watson stat		2.065170
Prob(F-statistic)	0.000001			